

La falta d'aigua fa malbé el 40% de les collites a les comarques del sud

Alacant té set

A mitjan maig arribaven als camps alacantins els 20 hm³ d'aigua que la conca del Tajo havia cedit a la del Segura per a fer un reg d'urgència. L'aigua del Tajo ha evitat una autèntica catàstrofe, encara que els sectors afectats reclamen una solució definitiva amb el transvasament Xúquer-Vinalopó.



Regadiu prop del Fondo d'Elx.

FERNANDO FLUXIA

Una gota d'aigua és un poc de vida. Encara que aquesta expressió pot semblar només una afirmació poètica, els homes i les dones que viuen del camp saben molt bé la veritat que s'amaga darrere d'aquestes paraules. És el cas de Carles Pastor, un llaurador del camp d'Elx que fa més de trenta anys que treballa les terres del "Marquès" i que assegura que aquest any ha estat bastant dolent des del punt de vista hidrològic. "És un any molt roí. Abans plovia molt més, però enguany tots els rius estan esgotant-se. Els pobres ametllers hauran d'aguantar sense aigua llevat que ploja. I si no plou, l'ametlla no podrà obrir i es perdrà la collita. A mi m'agradaria que déu fera un miracle i ploquera perquè està tot abrasat". Un parell de quilòmetres més avall, Leonard Botella rep les 5 hores d'aigua per a regar la seua hectàrea d'ametllers. Aquests terrenys no havien estat regats des del febrer de 1992 i s'ha recorregut a aquest reg d'emergència per tractar de salvar part de la collita. "Aquests 16.000 litres d'aigua són l'únic reg que ha tingut la terra des de fa més d'un any. Ens hem vist obligats a comprar aquesta aigua per veure si salvem part de

l'ametlla. Altres anys n'hem fet més de 2.000 quilos, però enguany no sé si arribarem als 1.000", es dol Leonard. Tots dos admeten que la solució a aquesta situació passa per l'arribada d'aigües del riu Xúquer, però cap d'ells no confia massa que això es faça realitat perquè, diuen, "els valencians no són solidaris i no cediran l'aigua que Alacant necessita". Aigua que, a hores d'ara, es continua malgastant en moltes zones del País Valencià. Siga com siga, i malgrat les desconfiances, el secretari d'Estat per a les polítiques de l'aigua i del medi ambient, el valencià Vicent Albero, ha repetit moltes vegades durant els últims mesos que la decisió per a fer el transvasament Xúquer-Vinalopó ja s'ha pres i que el projecte eixirà a exposició pública abans que comence l'estiu, encara que el procés electoral ha retardat una mica els plans previstos.

DÈFICIT HISTÒRIC

Les comarques del sud d'Alacant, on es concentren quasi 60.000 hectàrees de terres de regadiu, han patit històricament períodes de sequera i altres de riuades i avin-

gudes que són, en bona part, conseqüència de la imprevisió i de la falta d'infraestructures adequades per a regular els cabals dels seus rius. A banda d'això també s'ha de reconèixer que les dues conques principals d'aquesta zona, el Vinalopó i el Segura, han vist com s'anaven agreujant els seus problemes a mesura que s'ha produït el desenvolupament industrial i demogràfic. A hores d'ara, el Vinalopó és un riu pràcticament sec on els abocaments industrials i urbans componen la major part del seu minvat cabal. Tot i que aquest riu pertany a la conca del Xúquer, en l'actualitat rep la major part de l'aigua que necessita per atendre els seus conreus del riu Segura (uns 60 hm³/any), del transvasament Tajo-Segura, (aproximadament 100 hm³/any), i, molt esporàdicament, alguna petita aportació del Xúquer. La situació, però, és insostenible, i, en opinió de José Manuel Miralles, gerent de la comunitat de regants Regs de Llevant, només té solució amb el transvasament definitiu i constant d'aigües del Xúquer. "Ens fa molta falta l'aigua i la que ens arriba ara o està molt salinitzada, si és la que arriba del Segura, o és molt cara, la que ens arriba del transvasament.

S'ha d'estalviar aigua allà on sobra i reparar els excedents, com es fa amb els recursos econòmics mitjançant els impostos. Nosaltres demanem que el transvasament Xúquer-Vinalopó es faça de la manera més econòmica possible perquè no s'encarrega el preu de l'aigua i no es perjudique els nostres agricultors", va afirmar Miralles. Regs de Llevant atén unes 32.000 hectàrees de regadiu que abracen des del Baix Segura fins a l'Alacantí passant pel Baix Vinalopó, i, a banda, proveeix el consum humà de 15 poblacions. En aquestes condicions, tant el creixement agrícola com l'urbà i l'industrial es troben

cassa qualitat de la que tenim són els principals problemes del Segura. A més, enguany la falta de pluges s'ha generalitzat i ha afectat també la capçalera del Tajo i, per això enguany la nostra agricultura es troba en una situació crítica, encara que, amb el reg de socors que hem fet al maig i el que, probablement, aconseguirem per a l'agost, es pot salvar la campanya", va afirmar Juan José Parrilla, el president de la Confederació Hidrogràfica del Segura. La situació al Baix Segura i al Vinalopó Mitjà, on la producció baixarà enguany fins a un 60% de la seua capacitat, és realment crítica, però, també al Baix

va canalització es complementa amb un seguit de petites rescloses que permetran emmagatzemar l'aigua i adequar els cabals del riu. La construcció de depuradores per tota la conca beneficiarà molt els agricultors del Baix Segura que, en aquest moment, reben les aigües més contaminades de tot el riu. Per últim, la modernització dels regadius tradicionals i l'arribada dels més de 900 hm³ que preveu el Pla Hidrològic Nacional fan concebre esperances en la recuperació d'aquesta zona. La Confederació Hidrogràfica del Xúquer acaba de destinar 16.000 milions de pessetes per a co-



El regadiu del sud necessita més aigua. A la dreta, Embassament del Fondo d'Elx.



FERNANDO FLUXIA

absolutament amenaçats i pendents de la solució definitiva del dèficit hidrològic. Els recursos hídrics d'Alacant es calculen en uns 400 hm³ i, per Santiago Pascual, el secretari del Centre Nacional de Joves Agricultors a Alacant, amb 200 hm³ més hi hauria aigua per tothom. "S'ha de fer el transvasament Xúquer-Vinalopó com més prompte millor. No és cert que la conca del Xúquer siga deficitària, perquè a València es fan regs amb 15.000 m³ per hectàrea i any mentre que es podrien fer perfectament amb 7.000 o 9.000 m³. Esperem que les promeses siguen certes i no hàgem de parlar més de collites fetes malbé. Enguany s'han deixat de plantar un 35% d'hortalisses i els cítrics són de poca qualitat perquè s'han regat poc i, damunt, l'agricultor ha estat pagant l'aigua entre 8.000 i 15.000 pessetes l'hora", es queixa Santiago Pascual.

També per a la conca del Segura 1992 i 1993 han estat dos dels anys més secs dels últims 70 anys, cosa que ha deixat aquest riu sota mínims, amb una entrada de 275 hm³ d'aigua als embassaments de la conca, tot i que la mitjana se sol situar per damunt dels 400 hm³. "La falta d'aigua i l'es-

Vinalopó, a l'Alacantí i a la Marina Baixa entenen molt dels problemes i es rebel·len contra el desaprofitament que es dona a les comarques del nord. Les comarques de l'Alcoià i de la Marina Alta tenen excedents que, en bon part, acaben en la mar. Només en la conca de l'Algar-Guadalest es perden tots els anys 25 hm³ d'aigua, l'aprofitament dels quals representaria un reg per a totes les vinyes del Vinalopó Mitjà i un estalvi d'un 25% en les rendes dels agricultors.

FETS I NO PARAULES

Així les coses, les diferents administracions han posat mans a l'obra i van fent les inversions adients per a resoldre definitivament l'escassetat d'aigua. La Confederació Hidrogràfica del Segura va posar en marxa l'any 88 el Pla de Defenses d'Avingudes de la Conca del Segura, del qual encara queden per fer un 30% de les obres projectades. Amb un pressupost de 52.000 milions de pessetes es va fixar com a objectius la nova canalització del riu i la recuperació i aprofitament de les seues aigües. La no-

regir els dèficits hídrics de les comarques del Vinalopó, l'Alacantí i la Marina Baixa. La meitat d'aquests diners són per al transvasament Xúquer-Vinalopó que, finalment, es farà aprofitant la infraestructura de l'aqüeducte Tajo-Segura. Aquestes obres, que començaran a principis del 1994, permetran l'arribada de 100 hm³/any, en un primer moment, encara que hi ha previst que siguen 340 hm³/any els que, finalment, arriben al Vinalopó. La construcció i ampliació de 5 depuradores d'aigües residuals, la construcció d'embassaments, per a més de 5.000.000 de m³, la millora de les xarxes de reg i la recerca d'aigües subterrànies, són algunes de les obres i projectes que la Conselleria d'Agricultura de la Generalitat valenciana ha posat en marxa per combatre la sequera. Els agricultors accepten de bon grat aquestes obres, encara que es demanen per què no es van fer durant l'anterior sequera i es lamenten que encara hauran d'esperar 5 anys més per a gaudir d'aquest paradís promès. Tot pagarà la pena si a la fi arriba l'aigua.

F.M. Anton